

Inhoud

De plek waar alle verschillen samenkomen 9

Voorwoord

DEEL 1: Wat is er eigenlijk aan de hand?

1 Wie zijn wij en waar horen we bij? 23

Een inleiding

2 Bepaalt de plek van je wieg je studiesucces? 57

Kansenongelijkheid

3 Alle jongeren zijn hetzelfde 88

Verklaringen vanuit de biologische ontwikkeling van jongeren

4 Iedereen wil toch de beste school voor zijn kind? 115

Ouders en hun verantwoordelijkheid

5 Het moet weer gezellig worden in de klas 150

Professionele uitdagingen in een klas vol verschillen

6 Pure kaas en half verkaasd 186

Het perspectief van jongeren zelf

7 Bidden naast de koffieautomaat 215

Omgaan met religie op school

8 We zijn er nog lang niet 234

Analyse

DEEL 2: Hoe moeten we hiermee omgaan?

9 Problemen uit de praktijk 245

1 Iedereen blijft in zijn eigen groepje 249

- 2 Groepsvorming die bedreigend overkomt 253
- 3 Straatcultuur komt de school binnen 256
- 4 Bidden op school 261
- 5 Hoofddoeken en djellaba's 265
- 6 Geen Nederlands praten op school 269
- 7 Onderhandelen 272
- 8 Liegen en ontkennen 275
- 9 Onbereikbare ouders 280
- 10 Wel of geen halal eten? 284
- 11 Niet iedereen mag mee op kamp of studiereis 287
- 12 Geen hand geven aan vrouwen 292
- 13 Taboe op homoseksualiteit 295
- 14 Gevoelige onderwerpen: de Holocaust of de kwestie
Israël-Palestina 302
- 15 Praten over religie (en vooral over de islam) 308
- 16 Uitingen van extremisme (van PVV tot IS) 313
- 17 Ze zijn gewoon criminel: stigma of feit? 316
- 18 Struikelen over de Nederlandse taal 321
- 10 Wensbeelden en realiteit 328
  - Conclusies 328
  - Tien belangrijke inzichten 341

DEEL 3: Achtergronden

- I. Opgroeien en opvoeden in verschillende culturen – een overzicht 349
  - A Een Marokkaanse opvoeding 352
  - B Een Surinaamse opvoeding 359
  - C Een Nederlandse opvoeding 363
  - D Een Turkse opvoeding 368
  - E Een Oost-Europese opvoeding 374
  - F Een opvoeding in vluchtelinggezinnen 378
- II. Wat je zeker moet weten over de belangrijkste religies in
Nederland 385
- III. Moeilijke namen 399

iv. Feiten & cijfers 407

- 1 Gemeenten met de meeste jongeren, verdeeld naar etnische achtergrond 407
- 2 Samenstelling leerlingenpopulatie basisonderwijs naar etnische achtergrond 409
- 3 Samenstelling leerlingenpopulatie vmbo, havo en vwo naar etnische achtergrond 411
- 4 Samenstelling studentenpopulatie middelbaar beroepsonderwijs 414
- 5 Samenstelling studentenpopulatie op hogescholen en universiteiten 417
- 6 Studiesucces op hogescholen en universiteiten 420

Noten 423

Dankwoord 425

Literatuurlijst 429